

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 Oslo

Dato: 07.02.2010.

Ref: Epost-korrespondanse med Kari Framnes, 02.02.2010.

Et helhetlig diskrimineringsvern – bruk av kvotering

Mange takk for anledningen til å komme med innspill i forbindelse med regjeringens arbeid med ny diskrimineringslov, selv om tidsfristen egentlig er utløpt.

Jeg ønsker å kommentere ett bestemt moment som er omtalt i NOU2009: 14, og som jeg ser at Likestillings- og diskrimineringsombudet drøfter i sin høringsuttalelse av 18.12.2009, nemlig bruken av positiv særbehandling, eller kvotering.

Dette med kvotering har vært forsøkt i en rekke land gjennom flere tiår, og erfaringene er stort sett negative. En kjent, empiriske undersøkelse på området er gjennomført av den afroamerikanske forskeren Thomas Sowell (Hoover Institution, Stanford University) og publisert i boken *Affirmative action around the world*. Der tar han for seg resultatene fra de ulike kvoteringssystemene som har vært brukt i India, Malaysia, Sri Lanka, Nigeria og, ikke minst, USA. Erfaringene fra alle disse landene er skremmende. De positive effektene av kvotering er fraværende eller i beste fall marginale, mens de negative effektene har vært betydelige, tildels katastrofale, i alle undersøkte land.

Sowell hevder med styrke at kvoteringsregimet i USA har gjort stor skade på det amerikanske samfunnet. Mange hvite amerikanere føler bitterhet etter å ha blitt skjøvet til side til fordel for dårligere kvalifiserte minoritetsrepresentanter, enten det gjelder forfremmelser på jobben eller opptak til attraktive studier. Samtidig opplever ikke minst afroamerikanere som faktisk har gjort karriere uten kunstig hjelp, at de ikke får den anerkjennelse de fortjener fordi de blir avskrevet som innkvoterte som egentlig ikke har gjort seg fortjent til den stillingen de har. I visse tilfeller har pasienter mistet livet etter behandling av inkompetente leger som har vært kvotert inn på studier de manglet forutsetninger for å kunne gjennomføre på en skikkelig måte. Etter Sowells vurdering er skadevirkningene kanskje aller størst for den gruppen kvoteringsregimet særlig var ment å skulle hjelpe, nemlig svarte. En annen kjent, afroamerikansk stemme som målbærer tilsvarende synspunkter, er den kvinnelige professoren Carol M. Swain.

En enda grundigere studie av kvoteringens omfattende skadevirkninger på det amerikanske samfunnet finnes i Jared Taylors bok *Paved with good intentions – the failure of race relations in contemporary*

America. Taylor er en kjent aktivist på den politiske høyresiden i USA, men hans bok er usedvanlig godt underbygget med kildehenvisninger, og jeg kjenner ikke til at noen har kunnet tilbakevise det som står der.

Kvotering ser sjelden eller aldri ut til å få de tilsiktede virkningene, men får altså i stedet en rekke utilsiktede bivirkninger, ikke minst en dramatisk økning i etniske motsetninger. Det er altså all grunn til å tenke seg godt om før vi følger i amerikanernes fotspor på dette området, og det er betenkelig at fundamentale spilleregler i samfunnet skal kunne endres etter press fra organisasjoner som Den europeiske kommisjon mot rasisme og intoleranse (ECRI) og FNs rasediskrimineringskomite (CERD), særlig når den forutgående, demokratiske debatten er mildt sagt mangelfull.

Etter min mening bør BLD, som et minimum, sørge for at følgende to spørsmål blir besvart før man bidrar til at kvotering får enda større utbredelse i samfunnet enn hva det allerede har:

- Hvilke (implisitte) forutsetninger ligger til grunn for myndighetenes tenkning rundt kvotering? Forutsettes det for eksempel at menn og kvinner fra naturens side har de samme evner og anlegg i alle fag? Eller at ulike raser og etniske grupper fra naturens side har de samme evner og anlegg i alle fag? Dette er i så fall en tenkning som ikke tåler møtet med de siste tiårs forskningsresultater.
- Hvilket empirisk grunnlag er det norske myndigheter støtter seg på når man legger til grunn at økt bruk av kvotering faktisk vil få den type virkninger man sier at man ønsker seg?

Ovennevnte bøker gir oss god grunn til å anta at heller ikke i Norge vil man lykkes i å oppnå de ønskede effekter ved å ta i bruk kvotering. Det foreliggende lovforslaget virker ikke tilstrekkelig gjennomtenkt, og jeg spør meg selv om det ikke hadde vært mulig for departementet aktivt å legge til rette for en mer omfattende, demokratisk drøftelse av hele problemkomplekset.

Med vennlig hilsen

Ole Jørgen Anfinsen (dr scient og redaktør for nettstedet HonestThinking)
Vevestadåsen 27
1405 Langhus

Mobil: 9528 3200

Epost: ole@honestThinking.org